

Liikenne- ja viestintäministeriö
Kirjaamo: kirjaamo@lvm.fi
Ylitarkastaja Pauli Pullinen: Pauli.Pullinen@lvm.fi

Asia: Lausuntopyyntö Laajakaista kaikille 2015 -hankkeen toisen väliarvioinnin keskustelumuistiosta (LVM/1193/07/2013)

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITON LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) pyytää lausuntoa laajakaistahankkeen toisen väliarvioinnin keskustelumuistiosta. Alla ovat Etelä-Savon maakuntaliiton huomiot ja vastaukset LVM:n muistiossa esitettyihin kysymyksiin. Etelä-Savon maakuntaliitto haluaa lausunnossaan korostaa laajakaistayhteyksien keskeistä roolia haja-asutusalueiden kehityksessä.

1. Mihin ensimmäisessä väliarvioinnissa ratkaisematta jääneisiin ongelmakohtiin tulisi toisessa väliarvioinnissa kiinnittää huomiota?

Ensimmäisessä väliarvioinnissa havaittiin, että seuraavan sukupolven laajakaistaverkkojen (vähintään 100 Mbit/s) markkinaehtoinen eteneminen ei ole ollut niin nopeaa kuin vuonna 2008 ennustettiin. Tämän seurauksena monet Viestintäviraston tukikelvottomiksi luokitellut alueet ovat jäämässä ilman laajakaistapalveluita. Tässä toisessa väliarvioinnissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota näiden kuntien tulevaisuuden kannalta keskeisten alueiden laajakaistapalveluiden edistämiseen. Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä tarvitaan merkittäviä toimenpiteitä haja-asutusalueiden lisäksi myös kuntakeskusten, kylien ja vastaavien alueiden laajakaistapalveluiden kehittämiseen.

2. Miten laajakaistahankkeiden toteutuksessa aktiivisten pienien operaattoreiden toimintaedellytyksiä voitaisiin edelleen parantaa?

Taloudellinen kannattavuus on koosta riippumatta kaikkien operaattoreiden toimintaedellytysten lähtökohta. Mikäli verkkojen halutaan leviävän entistä laajemmalle, viranomaisten on pyrittävä kaikin mahdollisin keinoin parantamaan laajakaistahankkeiden taloudellista kannattavuutta. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. kaiken asiakaspotentiaali hyödyntämistä (sekä vakituiset että vapaa-ajan asunnot) sekä itsesääätelyn lisäämistä.

3. Mitkä ovat laajakaistarakentamisen rahoitustarpeet suhteessa käytettävissä olevaan rahoitukseen eri maakunnissa ennen vuotta 2015 ja sen jälkeen?

Etelä-Savossa kuntien kiinnostus laajakaistaverkkoja kohtaan on lisääntynyt merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Yhtenä keskeisenä syynä tähän on ollut markkinoiden kehittyminen. Tämä näkyy mm TV-yhtiöiden laajentuneina netti-TV palveluina (esim. YLE Areena, Katsomo, Ruutu.fi) sekä kansainvälisten tilausvideopalveluyritysten (esim Netflix, HBO ja Viaplay) tulona Suomen markkinoille. Nämä ja muut uudet palvelut ovat lisänneet ymmärrystä suurta tiedonsiirtonopeutta vaativien verkkojen tarpeesta tulevaisuudessa.

Markkinoiden kehitys on selvästi lisännyt kuntien ja kuntalaisten kiinnostusta laajakaistapalveluita kohtaan. Tällä hetkellä Etelä-Savossa on käynnissä laajakaista selvitykset useiden kuntien alueella. Näistä osa voi edetä julkisen tuen hakuvaiheeseen vielä tämän vuoden aikana, mutta monet ovat toteutettavissa vasta vuonna 2015 tai sen jälkeen.

Aikaisemmat esimerkit kupari- ja matkapuhelinverkkojen osalta ovat osoittaneet, että valtakunnallisesti kattavien tietoliikenneverkkojen rakentaminen on erittäin suuri ja jopa vuosikymmeniä kestävä hanke. Seuraavan sukupolven laajakaistaverkkojen rakentaminen ei poikkea tästä traditiosta ja siksi se vaatii pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta. Onkin ensiarvoisen tärkeää, että julkista tukea on saatavilla laajakaistaverkkojen rakentamiseen myös vuosien 2014 - 2015 jälkeen. Lisäksi on varmistettava, että kaikki kunnat ovat tasavertaisessa asemassa laajakaistaverkkoja rakennettaessa eikä esimerkiksi 22% kunnat saa olla huonomassa asemassa muihin kuntiin verrattuna.

4. Miten kuntien toimia löytää laajakaistahankkeille toteuttaja voidaan tukea?

Edellä mainittu hankkeiden taloudellinen kannattavuus on paras tapa löytää laajakaistahankkeille toteuttajia.

Kuntien aktiivinen toiminta esimerkiksi omia verkkoyhtiöitä perustamalla on varmasti joissain tapauksissa ollut hyvä ja oikea ratkaisu. Kuntien vastuiden lisääminen ei kuitenkaan saa olla yleisratkaisu laajakaistahankkeen etenemiselle. Valtiovarainministeriön kuntien tehtäväkartoituksessa (Valtiovarainministeriön julkaisu 2/2013) todettiin, että kunnilla on jo nyt 535 tehtävää. Tehtävien määrä on kasvanut voimakkaasti 1970-luvulta lähtien ja on edelleen kasvussa 2000-luvulla. Toisaalta niin kyseisessä raportissa kuin muussakin julkisessa keskustelussa on esitetty tarve kuntien tehtävien vähentämiseen suhteessa käytettävissä oleviin voimavaroihin. Tätä taustaa vasten voidaan esittää kysymys onko viime aikoina yleistynyt suuntaus, jossa kunnat ovat

ottaneet entistä aktiivisemmän roolin laajakaistaverkkojen toteutuksessa hyvä ja toivottava kehityssuunta.

Etelä-Savon maakuntaliitto haluaa erityisesti korostaa, että laajakaistaverkkojen rakentamisen tukemisen tulee jatkossakin perustua kuntien vapaaehtoisuuteen ja niiden omaan päätöksentekoon.

5. Miten laajakaistahankkeisiin liittyvää lupamenettelyä (esim. kaapelien sijoitusluvut) ja muuta hallinnointia voitaisiin keventää? Miten yhteisrakentamista voidaan edistää?

Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä laajakaista kaikille –hankkeessa kiinnitetään aivan liika huomiota siihen, ettei toteutuissa hankkeissa rakennetta liikaa. Todellinen ongelma on kuitenkin se, että rakentamista tapahtuu liian vähän. Mielestämme hankkeiden tukikelpoisuuden arviointia voitaisiin keventää ja luotaa enemmän toimijoiden itsesääätelyyn.

Kaapelien sijoitusluvut ovat yksi keskeinen tekijä hankkeiden toteutuksessa ja niiden saamisen helpottaminen on hyvä ja kannatettava tavoite. Sen sijaan erillisen maksun periminen kaapeleiden sijoittamisesta ei ole kannatettavaa. Mahdolliset kustannukset heikentäisivät entisestään laajakaistahankkeiden kannattavuutta ja vaikeuttaisivat niiden toteuttamista.

6. Miten vapaa-ajan asuntojen laajakaistayhteyksiä voitaisiin parhaiten edistää hankealueilla?

Haja-asutusalueiden laajakaistapalveluiden suurin haaste on vähäinen asiakasmäärä ja siksi kaiken asiakaspotentiaalin hyödyntäminen on keskeistä. Tukipolitiikassa tulisikin siksi poistaa tarpeeton jaottelu vakituisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin.

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää erittäin kannatettavana vapaa-ajan asutuksen sisällyttämistä 100 Mbit/s laajakaistahankkeeseen. Etelä-Savossa on yli 48 000 vapaa-ajanasuntoa, joiden saaminen tukikelpoisiksi on aivan ratkaiseva lisä kysyntäpotentiaaliin, jonka jälkeen hankkeet etenevät. Lisäksi se olisi omiaan lisäämään aidosti etätöiden tekemisen mahdollisuuksia.

7. Euroopan digitaalisen agendan huomioiminen Suomessa?

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää Euroopan komission tavoin laajakaistainfrastruktuuria tärkeänä taloudelle ja yhteiskunnalle. Euroopan digitaalisessa agendassa (DAE = Digital Agenda for Europe) asetettu tavoite (kaikilla on saatavilla vähintään 30 Mb/s laajakaistayhteys) on kannatettava. Oleellinen asia on kuitenkin se, mitä tarkoitetaan tässä yhteydessä termillä ”saatavilla”.

Etelä-Savon maakuntaliiton mukaan laajakaista kaikille –hankkeessa asetetut linjaukset (verkon ulottaminen enintään 2 km etäisyydelle käyttäjistä ja tilaajayhteyksien hankkiminen käyttäjien omalla kustannuksellaan) eivät takaa palveluiden todellista saatavuutta. Linjausten mukaiset tilaajayhteydet voivat tarkoittaa jopa 10 000 – 20 000 € liittymismaksuja, jotka tekevät käytännössä palveluista saavuttamattomia monille asiakkaille. Käytännön kokemukset ovat osoittaneet, että yli 2 000 € liittymismaksut ovat este palveluun liittymiselle. Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä jatkossa tuleekin kiinnittää huomiota liittymismaksujen kohtuullistamiseen kaikille potentiaalisille käyttäjille.

Etelä-Savo
SAIMAAN
MAAKUNTA

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Matti Viialainen
Maakuntajohtaja

Mervi Simoska
Hallinto- ja kehittämisjohtaja